

Koulutus tärkeää uusintarikollisuuden vähentämisessä

Nuorten aikuisten ikäryhmässä peruskoulun jälkeisen koulutuksen puuttuminen ja työttömyys ovat vahvimpia rikollisuutta ennustavia tekijöitä. Rikoksiin syöllistyneet nuoret aikuiset ovat hyvin usein matalasti koulutettuja, pitkään työttömänä olleita miehiä.

– Peruskoulun jälkeisen ammatillisen toisen asteen tutkinnon suorittaminen olisi paras keino ennaltaehkäistä rikoksia koulutuspolitiikan avulla, totesi tutkija **Ville Hinkkanen** Oikeuspoliittisesta tutkimuslaitoksesta Rikosseuraamusalan neuvottelukunnan seminaarissa.

Rikkonainen työura ja koulutuksen puuttuminen ovat konkreettisia ongelmia vapautuville vangeille. Seminaarin aiheena olivat vankien koulutus ja työllistämisen tukitoimet. Tilaisuudessa todettiin, että koulutuksen ja työtoiminnan yhteistyötä tulisi lisätä vankiloissa. Vangit kohderyhmänä tarvitsevat toimintaa, jossa yhdistyy valmentava ja kuntouttava koulutus sekä matalan kynnyksen työtoiminta. Eri asiantuntijoiden ja sektorien osaamisen yhdistäminen on välttämätöntä.

Yksi hyvä esimerkki on Kris-Suomen keskusliiton *Valmiuksia siirtyä työelämään* -hanke, jossa tuetaan vaikeasti

työllistyviä välityömarkkinoiden kautta koulutuksiin ja avoimille työmarkkinoille. Hankkeeseen sitoutuneista vangeista ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaista vain 10 prosenttia on palannut rikoskierteeseen.

Omaakohtaisista kokemuksista ja selviytymistarinaanastaan seminaarivälillä kertoi entinen vanki ja nykyinen kirurgi **Christer Lybeck**. Hän korosti päihde-

ongelman hoitamista kaiken avaimena. Suuri merkitys on myös sillä, että vankilassa oli työntekijöitä, jotka uskoivat häneen ja rohkaisivat häntä opiskelemaan ja mahdollistivat sen käytännössä. Hän suoritti lukion vankilatuomioiden ohessa ja lopulta raitistui täysin, jätti rikokset ja lähti opiskelemaan ensin sairaanhoitajaksi ja sitten lääkäriksi.

■ E L I N A R U U S K A N E N

EU-hankkeessa etsitään hyviä käytäntöjä korkean riskin vankien vapauttamiseen

Rikosseuraamuslaitos ja oikeusministeriö ovat mukana EU:n rahoittamassa *Korkean riskin vankien siirtymävaiheiden hallinta ja hoito Euroopassa* -nimisessä projektissa, jossa kootaan hyviä käytäntöjä vankilasta vapautuvien siirtymävaiheisiin ja hallittuun vapauttamiseen. Tarkoituksena on luoda erityinen korkean riskin rikosentekijöiden vapauttamista tukeva malli, jossa huomioidaan erilaiset toimijat ja toiminnan jatkumot. Tietoa mallista laimitetaan kaikkiin EU-maihin. Projekti jatkuu vuoden 2014 loppuun saakka.

Projektissa ovat Suomen lisäksi mukana Viro, Irlanti ja Saksasta Mecklenburg-Länsi-Pommerin osavaltion oikeusministeriö, joka johtaa projektia. Kukin maa järjestää vuorollaan seminaarin ja loka-marraskuun taitteessa oli Suomen vuoro. Suomesta seminaariin osallistui asiantuntijoita niin vankiloista, arviointikeskuksista, yhdyskuntaseuraamustoimistoista, keskushallinnosta, oikeusministeriöstä kuin kolmanneltakin sektorilta.

Seminaarin aiheena olivat vapauttamisprosessiin liittyvät hyvät käytännöt. Työpajoissa löydettiin useita kaikille yhtei-

siä periaatteita huolimatta maiden oikeusjärjestelmien ja lainsäädännön eroista. Kaikki osallistujat pitivät tärkeänä sitä, että siirtymävaiheet esimerkiksi suljetuista avoimpiin olosuhteisiin ovat aina huolellisesti suunniteltuja. Monissa puheenvuoroissa korostettiin jatkumoiden merkitystä vapautumisessa: asiakas ei saa pudota tai kadota järjestelmien väliin. Yksimielisyys vallitsi myös siitä, että hyvistä suunnitelmista huolimatta on ensiarvoisen tärkeää, että vapautumisprosessin ytimessä on asiakas, joka kokee itse ohjaavansa omaa elämäänsä ja olevansa siitä vastuussa.

Suomen hyvänä käytäntönä esiteltiin valvottu koevapaus, josta kertoi käytännön kokemusten näkökulmasta Vanajan vankilan johtaja **Kaisa Tammi-Moilanen**. Seminaarissa kuultiin myös järjestöjen edustajien puheenvuoroja. **Maarit Suomela** Kriminaalihuollon tukisäätiöstä kertoi työskentelystä korkean riskin asiakkaiden kanssa kolmen tapausesimerkin valossa. **Timo Valkama** KRISistä esitteli vertaistukseen perustuvaa tukitoimintaa, joka herätti runsaasti kiinnostusta etenkin seminaarin ulkomaalaisissa osallistujissa.

■ **Vuoden 2013 kriminaalityön palkinnon sai Silta-Valmennusyhdistys ry:n toiminnanjohtaja Sampo Järvelä.** Keskeistä kuntouttavassa työssä on ollut heikossa asemassa olevien ihmisten auttaminen ja kunnioittaminen, vastuullisuus ja yhdessä onnistuminen. Kriminaalihuollon tukisäätiö myöntää palkinnon vuosittain toimintaan, jolla tuetaan rikoksesta tuomittujen ja heidän läheistensä sijoittumisesta yhteiskuntaan ja rehelliseen elämään tai vähennetään uusintarikollisuutta ja sen haittoja. Palkinnolla edistetään humaania ja kuntouttavaa kriminaalihoitotyötä.